

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemani velja:

Za celo leto predplačan 15 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl., za jeden mesec 1 gl. 40 kr.

V administraciji prejemani velja:

Za celo leto 12 gl., za pol leta 6 gl., za četrt leta 3 gl., za jeden mesec 1 gl.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gl. 20 kr. več na leto.
Posamezne številke po 7 kr.

Naročnino in oglasila (inserte) vsprejema upravništvo in ekspedicija v „Katol. Tiskarni“, Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izveniši nedelje in praznike, ob pol 6 uri popoldne.

Štev. 104.

V Ljubljani, v soboto 8. maja 1897.

Letnik XXV.

Državni zbor.

Dunaj, 7. maja.

Nov vihar.

Pričetkom današnje seje prečita pravosodni minister Gleispach dolg odgovor na neko interpelacijo, v katerem dokazuje, da je mogoče civilno-pravni red že s 1. januarjem 1898. Nato hoče pravosodni minister govoriti o ministerski obtožbi. Izpregovoril je le nekaj stavkov, rekoč: Vsi govori za obtožbo niso omajali, še manj ovrgli dokazov, katere je včeraj navajal ministerski predsednik za opravičenost in zakonitost jezikovnih naredeb za Češko in Moravsko. Ze pri tej trditvi zagrome na levičarji „oho“-klici. Ko pa pravosodni minister izgovori stavek: „kot jurist smem dvomiti, da bi bila obtožba ministrov zaradi jezikovnih naredeb v istini resna“, nastane v zbornici nepopisen krik, tepanje, razbijanje, uprav divji prizori, katere so povzročili nemški „kulturonosi“. Včerajšnja seja je bila pač burna, toda današnji prizori prekašajo že vse meje. Videl in slišal sem že marsikateri pretep kmečkih nemirnežev, toda tako strastnih obrazov in besnečih glasov ne, kakoršne so danes kazali mariborski Girstmayer, praški vseučilišni profesor Fournier, „starokatoliški škof“ in profesor Bendel, besneči Wolf, Funke, ki ima nalogo neizprosne Winklerieda, ministerski kandidat dr. Bärnreither in druge nemške korifeje.

Minister Gleispach hoče nadaljevati svoj govor, toda levičarji prekriče vsako besedo.

Predsednik Kathrein stresa glavo, zvoni in bije z zvoncem ob mizo, vse nič ne pomaga; levičarji zahtevajo, naj minister prekliče besedo, a ob

jednem tuljijo, ko se minister usede ter mirno opazuje goste gruče, izmed katerih se dvigajo pesti in odmevajo raznovrstni medklici, katerih ima nemški parlamentarni besednjak v izobilju.

Ministra Badeni in Bilinski skušata pomiriti razsajalce, a brez uspeha so prijazni obrazi in lepe besede.

Predsednik konečno ostavi predsedniški stol ter zapusti zbornico, za njim gredo ministri med zasmehom in dobroklici razposajenih kričarjev, ki trobijo v rogove, kakor Judje pred Jeriho.

Ministerski predsednik, stoječ na hodniku v sredi nemških in čeških poslancev, vpraša mirno: Gospodje, kaj sedaj? Levičarji: Gleispach naj prekliče obžalovanje svoje besede, da namreč obtožbo ne smatrajo resno. Mladočehi: Ne, mi protestujemo proti temu, da bi minister obžalovanje preklical svojo izjavo. Grof Badeni: Jaz tudi menim, da tega ne more storiti; pač pa naj izjavi, da ni hotel nobene stranke žaliti. Minister Gleispach se je nekda odpeljal iz zbornice; mnogi sodijo, da odstopi.

Ob 2. predsednik zopet otvori sejo ter prosi ministra Gleispacha, da nadaljuje svoj pričetni govor.

Ni ga peresa, in ko bi bilo Dantejevo, ki bi moglo opisati prizore, ki so se vršili dobre četrt ure. Za las je manjkalo, da ni prišlo do pretepa. Levičarji so se silili v ministra Gleispacha, da ali prekliče svoje besede ali pa neha govoriti. Desniški poslanci so z ramami in pestmi odrinili besneče levičarje, da je minister, seveda le za stenografe, končal svoj govor med najburnejšim odobravanjem desnice in divjim ropotom levece.

Nato se kričali levičarji vse vprek. Wolf, ki ima sicer slabo telo, toda močan glas, bil bi kmalo

skupil, ko je pestil poslanca dr. Engela, kajti nad dvajset pestij šumelo mu je že ob ušesih. Dr. Gross, Wellenhof, Nitsche in Russ zahtevajo, da se prečita ministrov govor. Klici na Desnici: Zakaj ga niste poslušali!

Schönerer predlaga, naj jeden zapisnikarjev, ki ima močan glas, prečita ministrov govor. Desnica soglasno: Ne, poslušali naj bi bili preje! Kathrein izjavi, da hoče sam prečitati govor. Desnica in antisemitje glasno ugovarjajo. Konečno vendar predsednik napravi mir da prečita ministrove besede, da namreč s svojo izjavo ni hotel žaliti nobene osebe. S tem so bili levičarji zadovoljni in govoril je dalje o predmetu dr. Pergelt, ki pa je seveda v prvi vrsti ohlajal svojo jezo z napadi na pravosodnega ministra. Med tem govorom je vsa desnica zapustila dvorano, za njo so šli antisemitje in nemški veleposestniki, tako da sem naštel le 46 poslušalcev.

Posl. Jaworski izjavi v imenu poljskega kluba, da je jezikovna naredba zakonita in bode torej poljski klub glasoval za predlog, da se o predlogu glede obtožbe preide na dnevni red. (Odobranje na desnici.)

Nato govori posl. dr. Hochenburger z vsemi pripomočki gledališkega igralca, toda tako tihim glasom, da ga razumejo le najbližji poslušalci. Ura je že 1/6, a Hochenburger še vedno deklamuje o zatiranju Nemcev.

Grof Palfy kratko, a jedernato v imenu čeških konservativnih veleposestnikov izjavi, da glasujejo za prehod na dnevni red, ker jezikovna naredba je v popolnem soglasju z zakoni in zgodovinskimi pravicami češkega naroda. (Živahno odobravanje.) Prihodnja seja jutri.

LISTEK

Raznoterosti.

V „Učiteljskega Tovariša“ 8. letošnji številki napoveduje se boj družbi sv. Mohorja in sicer radi tega, ker imenuje v povesti, katero je obelodanila družba, nekdo vaškega učitelja „ščetinastega šolmoštra“.

Narodno napredna stranka, pravijo, se sedaj zelo boji, da bi je ne zapustil „Učit. Tovariš“, kajti njeni pristaši pisali so že vse drugačne reči o učiteljih.

Kako vzvišen značaj ima n. pr. v dr. Ivana Tavčarja povesti „Ivan Slavelj“ učitelj Deska!

Vedno misli samo na svoj nikdar siti želodec. Njegovi nazori ne razlikujejo se prav nič od onih najbolj nevednega človeka.

Deska komaj čaka, da pride v sobo slikarja Žolne, da bi se najedel tam dobrega sira.

Ko Slaveljeva mati položi predenj hleb črnega kruha, tedaj se „lačnemu učitelju zažare oči“. Radi lepšega pa le pravi Slaveljki, da je črni kruh le, ker se je naveličal belega. „Kar ima človek redkokrat, je rad“, pristavi z najvno lažnjivostjo, — tako pravi pisatelj!

Tako prosjači Deska od hiše do hiše za grizljaj kruha, on, učitelj!

Zopet drug napreden pisatelj pisal je nekje o učiteljih, da jim je najljubša zabava duhovita igra „fižolkanje“.

Dosedaj „Učit. Tovariš“ zvesto hodi za narodno-napredno stranko, gospodje te stranke kažejo mu neprestano strašilo verske šole, da bi ne izgrešil poti. Zatorej list pogumno napada vse, samo napredne gospode ne, in naj ta še tako — laskavo piše o učiteljih.

V boju zoper versko šolo našli se bodejo brez dvoma naši in nemški liberalci ter nemški nacionalci vseh boj.

Kedar pride na vrsto Ebenhoehov predlog, takrat bode zopet vesele urice preživljal „Učit. Tov.“ in ž njim seveda tudi „Narod“.

Pozabljeno bo vse, kar so Wolf, Iro, Schönerer in drugi govorili o Slovanih, o „minderwertige Nationalitäten wie Czechen, Slovenen“, saj bodejo tudi ti možje bojevali se proti klerikalcem.

Saj „Narod“ že sedaj kjer le mogoče zbada naše poslance, ki ne trobijo v njegov rog, ter razbija ob njih svoje obrabljene dovtipe, dočim poroča o najnovejših govorih in škandalih nemških kričarjev povse mirno.

Mogoče, da veruje na pristnost navdušenja teh Germanov. Absolutna narodnost imela je sedaj v našem parlamentu prave orgije, kakoršnih že dolgo vrsto let nismo videli v Avstriji.

Njega dnij seveda, ko je nemški liberalizem bil še v najlepšem cvetu, so nemško-liberalni gospodje večkrat si privoščili tako veselje.

Tako je tudi Anastazij Grün zapel nemškim Pražanom:

Hinan! Voran! so geh'n die Bahnen,
Die Euch der Gott im Busen weist,
Der deutsche Geist rauscht in den Fahnen,
Denn er auch ist ein heil'ger Geist!

Dobro mu je odgovoril tačas dr. Brunner:

„Hinan! Voran! wie heldenmüthig!
Wie klingt das gar so kampfeswüthig!
Wohin? — das sagt der Gott im Busen,
(Der wohnt nur hinter deutschen Blousen,
Den Slaven ist er abzusprechen
Und gottlos sind vorab die Czechen.)
Der deutsche Geist, in Fahnen rauscht er,
(Mitunter grossen Unsinn plauscht er),
Am End' soll gar der deutsche Geist sein
Ein heiliger Geist! — Welch kühne Phrase,
Da muss schon der Verstand verweist sein!
Das ist der Unsinn in Extase!“

Dandanes je tudi med Nemci še dosti mož, katerim se studijo ti nemško-narodni izgredi. Seveda „Narodovih“ simpatij nimajo ti možje, saj so — klerikalci.

„Narodu“ so ljubši Schönerer in sodrugi. Prav po vzorcu Schönerjavega glasila „Unverfälschte deutsche Worte“ vredil in razširil je tudi „Narod“ listnico vredništva. Tam po strani zbada neljube mu osebe, osobito pa so mu v želodcu „nezreli lemenatarji“. Vsak, kedor ni enih misli z „Narodovimi“ možmi, kateri brez dvoma o sebi mislijo, da so jako zreli, jim je „nezrel lemenatar“.

Bralci imajo utemeljeno upanje, da se razširi ta listnica, ter postane vredna sestra one v „Unverfälschte deutsche Worte“. Tako dobili bodo Slovenci s časom tudi v Ljubljani humoriističen list. Tako bodi!

Razmere mej železničarji.

(Govor dr. poslanca dr. Kreka.)

Zadeva, s katero se sedaj pečamo, se tiče vprašanja, ali naj se smatra predlog dr. Verkaufa in tovarišev nujnim ali ne. Gospoda moja! Gotovo je čudno nasprotje govornikov in sicer posebno prvega pro- in moje, drugega proti-govornika. Prvi progovornik ni nastavljen pri nobeni železnici, jaz tudi nisem. On je odvetnik, jaz sem duhovnik, on je, da dalje posežem in se s tem poslužim izraza, ki je v navadi mej ljudstvom, član židovskega veroizpovedanja in jaz — duhoven. Ti obe nasprotji, ki se pokažeta že v nastavljenju pro- in contra-govornikov, kažeta na to, da je naša današnja razprava veliko večjega pomena, kakor samo govoriti o razpuščenju strokovne organizacije. Boj za načela je namreč, in kaže se pri tem že v listini govornikov, kako temeljno različni elementi posegajo v gibanje, o katerem danes govorimo. Gospod poslanec dr. Verkauf se je pečal s svojim predlogom sicer v besedah. Rad bi označil njegova izvajanja za utemeljevanje nujnosti, zanimati se za položaj železniških uslužbencev, toda popolno pogrešam dokazovanja za predlog, ki ga je stavil.

Dokazal je popolno prav, da je položaj železniških uslužbencev potreben preosnove. Dokazal je gotovo, da je absolutno potrebno poseči v to gnjezdo korupcije in pomagati ubogim delavcem, in v tem smislu se strinjajo, ako bi se bil stavil tak predlog, moji in mojih prijateljev nazori, da je gotovo potrebna razprava o takem vprašanju tu v zbornici. Z ozirom na nujnost v tem smislu je navedel dr. Verkauf prav mnogo vzgledov. Te vzglede bi jaz lahko zdatno pomnožil. K njegovim izvajanjem hočem le pripomniti, da je slobodna delavna pogodba, o kateri je govoril, popolno utemeljena v našem kapitalističnem družabnem redu, in pripomnim k temu, da je v taki družbi slobodna delavna pogodba, ki bi bila pravična, jednostavno nemogoča in sicer vsled tega, ker se pri tej delavni pogodbi ne podreajo ljudje ljudem, marveč človek, ki sklene v našem kapitalističnem redu delavno pogodbo, podvrže se kapitalu kot suženj in mora skleniti pogodbo s kapitalom, ne pa s človekom. (Prav res!)

Popolno toraj smatram zahtevo opravičeno, da potrebujejo delavne razmere pri železnicah temeljitega ozdravljenja in temeljite preosnove, in pripomnim le, da je po mojem mnenju to tako dolgo nemogoče, dokler delo ni osvobojeno kapitalističnega jarma. (Pritrjevanje.)

Zalibog ni danes umestno govoriti o tem vprašanju, o vprašanju glede nujnosti pomagati delavcem, in moral sem le kratko navesti svoje misli, da sem utemeljil svoje nazore glede izvajanj dr. Verkaufa. Gre se namreč za to, jeli nujno tukaj kaj storiti proti razpuščenju strokovnih društev, je li nujno voliti odsek, ki naj preišče vso stvar. Pri tem vprašanju imamo dva momenta, namreč objekt, razpuščenje strokovnih društev samo, in subjekt, ki je razpusstil društva, namreč vlado. Kar se najpreje objekta, razpuščenja samega tiče, izjavljam naravnost, da bom ravno iste vzroke, ki jih je navedel g. dr. Verkauf za nujnost, navedel proti nujnosti. (Čujte! Čujte!) Objekt, razpuščenje samo je bilo nujno v interesu železničarjev (Oho, oho!) je bilo nujno v interesu prebivalstva (Klici: Da, v interesu vlade!), nujno v interesu države (Oho! — Čujte! Čujte!) in nujno v interesu vere. (Ugovor — Čujte! Čujte!)

1. Razpustitev nujna.

To razpuščenje moramo nujno imenovati s stališča železničarjev iz tega jednostavnega vzroka, ker so železničarji pri tej organizaciji trpeli le škodo (Tako je! na desnici. — Ugovor pri socijalnih demokratih) in škodo trpeti morali. (Poslanec Berner: Kako morete to dokazati? O tem odločujejo železničarji sami!) Dobro, železničarji naj sami odločujejo o tej stvari, toda za svoje zastopnike, svoje zagovornike in svoje voditelje so si izvolili ljudi, ki nikakor ne pripadajo železniškemu služabnikom, železniškemu osebju. (Živahen ugovor pri socijalnih demokratih in klici: Ste li morda železničar?) Železničarji so zastopnike izvolili tako v Ljubljani kakor v celi Avstriji prav dobro poznane ljudi, ki se zbirajo okrog zastave dr. Adlerja (Tako je! na desnici); izvolili so si za voditelje krojače, da celo žene, ki nikakor niso v zvezi z železniško upravo. (Poslanec Berner: In nobenih duhovnikov! To je škoda, to je stok!)

2. Zastopnik železničarjev.

Govorim tukaj tudi v imenu železniških uslužbencev (Ugovor pri socijalnih demokratih), kajti tudi železniški uslužbenci so me volili, in obljubil sem železničarjem o Veliki noči in še celo včeraj, da bom tu pojasnil njih nazore glede strokovne organizacije. (Pohvala in ploskanje na desnici), in pravico imam govoriti, kakor vsak socijalni demokrat. (Pohvala na desni. — Poslanec Berner: Prav gotovo!)

Mislite li, da bodele nas terorizovali, ako terorizujete uboge, neuke delavce? (Pohvala in ploskanje na desnici.) Nismo zato tukaj, da bi se zbal zabavljanja.

Gospod poslanec dr. Verkauf je rekel: Zmagati moramo mi. Jaz pa trdim: Vi morate biti premagani. Dr. Verkauf govoril je nadalje o grozovladi, katera sedaj pesti delavce, in jaz pravim: Najprvo mora se streti grozovlada socijalnih demokratov nasproti delavcem (Živahno odobravanje na desni. — Poslanec Berner: Zakaj se strašite?), potem še le bode mogoče, da si ti zboljšajo svoje stališče. (Ugovor od strani socijalnih demokratov.)

Opažam to radi tega, da me pustite nadalje v miru. Ako ne, govorite, kar hočete, jaz bom mirno nadaljeval svoj govor.

3. Kaj so imeli železničarji od organizacije.

Železniški uslužbenci imeli so od strokovnih organizacij mnogo škode (Čujte! Čujte! na desni), in sicer materijelno in duševno. (Smeh od strani socijalnih demokratov.) Materijelno trpeli so škodo, ker so morali razmerno mnogo prispevati k strokovni organizaciji, od katere pa niso imeli ničesar, razven nekaj hujskajočih listov.

Socijalni demokratje morali so drago plačevati te hujskajoče liste in tiste trume gusárjev, ki so se zbirale krog teh listov. (Ploskanje na desni.)

Železničarji so nadalje imeli v duševnem oziru veliko škodo, in sicer iz tega vzroka, ker se jim je sicer za bodočnost obetalo zboljšanje, vendar pa se jim niti dal ni pozitiven program poboljšanja njih položaja, na podlagi katerega bi zamogli potem pričakovati spolnitev svojih želja. (Poslanec Berner: Kaj pa je s skrajšanjem delavskega časa?) Vse te zahteve, ki bi naj bile pozitiven program, bile so le agitacijska sredstva, da bi se socijalni demokraciji pridružile nove množice. (Pohvala na desni.)

Ako je socijalna demokracija na Marksovem stališču — in ona stoji na tem — (Klici: Gotovo!) potem mora prav gotovo tako dolgo svoje delavce v nezadovoljnosti obdržati, da je cela država, in ne le jedna sama država, temveč cel svet po komunističnih načelih vrejen. (Klici: Popolnoma prav!)

In ta cilj, gospoda moja, ki tako daleč sega, kateri je po mojem mnenju neizpeljiv, ta komunistični princip mora nujno vedno in vedno jedro nezadovoljstva med delavci in mora tudi delavca čimdalje revolucionarnega storiti.

Program socijalnodemokratske stranke tudi obstoji v tem, da vsi nezadovoljni elementi dobé v njem prostor, da pa za pozitivno socijalno-politično delo v njem ni prostora. (Pohvala in ugovori.) Jaz bom tudi dokaz navedel, da je temu tako.

Železničarji, naj nadaljujem, so po tej organizaciji vsled tega bili oškodovani, ker v teh društvih niso imeli proste volje. (Ugovor.) Bila je to strokovna organizacija, toda stroka, v kateri so se železničarji organizovali, bila je brezverstvo, sovraštvo do avtoritete, bila je teroristična stroka, bila je odesništvo. (Popolnoma prav!) Kaka druga stroka se v tej organizaciji ni gojila.

4. Pravi nameni železničarskega društva.

Brezverstvo se je v tej organizaciji v polni meri gojilo. Jaz sam sem bil večkrat na shodih te organizacije navzoč in jaz sam sem na svoja ušesa slišal pri osnovanju teh organizacij, kako je neki zastopnik z Dunaja, ki je takrat v Ljubljano prišel, se očitno izrazil: „Delavci, sedaj skrbite za svoj blagor, kajti z vašo smrtjo se itak vse jenja.“ (Veselo in klici: Saj je imel popolnoma prav!) Jaz sem na teh shodih tudi slišal, kako so socijalno-demokratski agitatorji razvoj človeškega bitja po evolucionističnih principih razlagali. (Vmes klici. — Nemir.)

Predsednik: Prosim gospoda govornika ne motiti. Vi imate potem itak priložnost, na to reagovati, sedaj pa prosim za vzdržitev miru.

Poslanec dr. Krek (nadaljuje): Kako je darvinizem, kako je sovraštvo do cerkve z strokovno or-

ganizacijo v zvezi? (Odobranje.) Listi, ki služijo tej organizaciji, so vsi od prvega do zadnjega polni brezverstva in sovraštva do Boga, da bi le svoj smoter dosegli. V teh listih — mi Slovenci imamo tudi dva taka lista, ki sta ravno oba bila izdana od železničarske strokovne organizacije — stalo je očitno in razločno, kar pa ni bilo konfiskovano, da je geologija dandanes ovrgla božje bitje in dokazala, da Boga ni. Spada li to v strokovno organizacijo? In li nimam morda prav, ako trdim, da se danes gre za mnogo bolj važna vprašanja, nego le za vprašanje o razpustu strokovnega društva.

Nadalje sem dejal, da se je v tej organizaciji gojilo sovraštvo do avtoritete. Gospoda moja! Gotovo je dolžnost vsakega krščanskega moža, da nima strahu pred nikom drugim, ko pred Bogom in njega zapovedim, in ne pred človeško nadvlado, ko se gre božjo pravico in postavo varovati. Je pa tudi potrebno, da vedno in vedno poudarjamo, da oni, ki tu na zemlji vladajo, da gospodujejo v božjem imenu (Prav res! Dobro!) in je sploh družba brez avtoritete nemogoča, kakor je tudi organizem brez duše nemogoč. (Tako je!)

Sovraštvo do avtoritete teh organizacij je storilo, da so ubogi zapeljani ljudje s svojimi družinami vred propadli, ker so namreč mnogi bili iz službe odpuščeni (Čujte! Čujte! — Klic na levi: Ravno po avtoriteti!), ne po avtoriteti, temveč vsled tega, ker niso hoteli poznati nujnega razmerja med predstojnikom in podložnikom.

Rekel sem nadalje, da je bila ta stroka odesništvo in nasilstvo. Nasilstvo je imelo svoj vrhunec v tem, da se je vsako mnenje, ki se je izražalo izvan teh strokovnih društev, pobijalo s slepo divjostjo.

Jedna prvih zahtev vseh železničarjev obstoji v tem, da se vsi delavci v skladiščih, zavirači in in prizigalci pri vseh železnicah stalno nastavijo. To stalno nastavljenje in na tem sloneča preskrb za starost — preskrbljenje vdov in sirot je prvi korak k poboljšanju položaja delavcev na vseh železnicah. Ne od strokovne organizacije, temveč od prostih železniških služabnikov, od pravih krščanskih mož tu na Dunaju bila je sprožena misel, naj se prične akcija v tem zmislu.

V preteklem letu bili so tu na Dunaju vsi nenastavljeni železniški služabniki južne železnice 3. februarja k shodu sklicani. Razpravljati se je imelo, katere korake naj storé železničarji, da čim preje pridejo do svojih pravic.

Ta shod so obvladali večinoma sami socijalni demokrati iz strokovne organizacije ter krščanskim možem niti do besede niso pustili (Čujte! Čujte!) ter niso hoteli, da bi se o vitalnih vprašanjih železničarjev razpravljalo. (Čujte!)

Dne 19. januarja bil je nek posvet pred tem zborovanjem in na ta dan, t. j. 19. januarja so socijalnodemokratski železničarji prišli s svojimi ženami ter so pljuvali na nesocijalno-demokratske delavce. (Čujte! Čujte!) ter se prav surovo vedli proti njim, vse le iz tega vzroka, ker niso njih sodrugi. (Čujte! Čujte!)

Vprašam le, li ni strokovna organizacija pokazala s tem sovraštva do delavcev? (Gotovo!) Li ni tudi pokazala, da je sovraštvo do delavcev pri teh ljudeh večje, nego vsi njeni drugi interesi?

Nadalje hočem se dokazati, da je bilo v interesu ljudstva in ne le potujočega ljudstva, te organizacije odstraniti in sicer iz tega vzroka, ker so se po strokovni organizaciji železničarji ostalemu ljudstvu, ki ni v zvezi z železničarji, odtujili.

Vse stanove, vse sloje so črnili in napadali v tej organizaciji. Napadali so rokodelski, trgovski, duhovski stan, in ljudstvo se s takimi ljudmi ni hotelo več meniti. Vez mirnega medsebojnega življenja med železničarji in meščani se je raztrgala, in to gotovo ne železničarjem v prid. (Tako je!) Jaz iz svoje izkušnje poznam strašne posledice teh organizacij. K meni so prišli večkrat domači taki železničarji in so prosili pomoči. Bridko so mi tožili, da so prišli možje prvokrat pijani domov, ko se je ustanovila taka strokovna organizacija (Čujte, čujte! — Ugovori), da mož, ki je prej opravljal večerno molitev v krogu svoje družine in skrbel za otroke, od tega časa dalje nima več ljubezni ne do otrok ne do žene. (Tako je! klici na desnici.) To je dejstvo, ki ga ne morete utajiti. (Živahni ugovori. Nemir.) Podmetajo mi laž, a prav iz tega ugovora je razvidno, s kakšnimi sredstvi agitirajo socijalni demokratje in s kakšnimi dokazi pobijajo na-

sprotnike. Če nimajo drugega dokaza, pa pravijo: to je laž.

Razpustitev teh strokovnih organizacij je še-le omogočila strokovno organizacijo, ki bi bila delavcem zares koristna, zakaj vsi delavci nikdar ne bodo socijalni demokratje, in dokler nima večina, dokler nimajo vsi delavci prilike stopiti v organizacijo, dotlej je taka organizacija le škodljiva. (Poslanec Berner: Dobro, torej tudi katoliška, zakaj socijalni demokratje ne pojdejo vanjo!) Katoliške organizacije železničarjev še ni, jaz bi jo le želel. (Poslanec Cingr: To bi bili lahko ustanovili že pred sto leti!*) Dobro, morda jo ustanovimo.

Razpustitev železniških organizacij je sicer proti koalicijski svobodi, ki jo delavci smejo in morajo zahtevati; je torej — recimo, žaljenje koalicijskega prava. Toda višja nego koalicijsko pravo je delavcev osebna svoboda, da se lahko organizujejo (Tako je!), in socijalno-demokratska organizacija je zavirala delavcem svobodo skrbeti za svoje interese na podlagi samosvojega mišljenja in svobodnih razgovorov. Če je žalitev svobode, da je posegla vlada vmes in razpustila socijalno-demokratska društva, če je to žalitev pravic delavcev, je še tisočkrat večja žalitev pravic delavcev socijalno-demokratska agitacija med delavci in nje teorizem. (Dobro!)

Pomen strokovne organizacije je dr. Verkauf takoj v začetku omenjal in pri tem se je kazal kmetom prijaznega, kar je pri soc. dem. res nekaj čudnega.

Dejal je popolno prav, da je treba strokovne organizacije. Res je dolžnost državne uprave in vseh dobro mislečih, da pomorejo delavcem k organizaciji in delajo na to, da ta organizacija res dobi svoje zakonite pravice. Le s spopolnjenjem združne organizacije je pričakovati, da se ugodno reši delavsko vprašanje, ker le s tega stališča moremo pri sedanjem družabnem redu kaj opraviti pravim, zakonitim in pravičnim potom ter določiti načelo, da je delavec solastnik izdelka svojega dela. (Posl. Steiner: Da, tako je!)

Gotovo je nujno, da delavec ne najde le varstva marveč da ima besedo tudi pri vodstvu poslov, kjer dela, sicer je le suženj. (Klici: Tako je! pri soc. demokratih.) V tem smislu ni treba strokovne organizacije samo železničarjem, marveč vsem delavcem. (Prav dobro!)

Za izpopolnjevanje strokovne organizacije se v naši domovini še ni toliko storilo, kakor bi bilo potrebno za to, da se prične v posameznostih reševati soc. vprašanja.

Poslanec dr. Verkauf je opozarjal na Angleško in Ameriko. Jaz pa dostavljam, da ravno angleška in posebno ameriška strokovna organizacija je nasprotna soc. demokraciji.

Ko bi se soc. dem. strokovna organizacija res stvarno razvijala ter se pečala z zadevami železničarjev, bi predlagatelji sedaj imeli gotovo večino na svoji strani. Ker pa služi samo socijalno-demokratski internacionali, (Poslanec Berner: In ne črni internacionali.) samo materijalističnemu svetovnemu naziranju, da trdim še več, samo za složno življenje skrbečim voditeljem, zato je prav, da se je razpustila. (Živahna pohvala na desni. — Oprekanje pri soc. demokratih.) Menim, da je dokazano, kako prav je bilo za železničarje, za občinstvo, za splošne državne koristi, za vero, da se je razpustila ta strokovna organizacija, in le za židovske voditelje (Pohvala in ploskanje na desni) in njih garde je bilo nujno, predlagati nujnost, kajti z razpustom tega društva jela se je že drobiti v Avstriji soc. dem. organizacija.

Tajniki, nastavljeni pri teh družtvih niso imeli druge dolžnosti, kakor samo agitirati. Na Kranjskem imamo dva taka agitatorja. Jednega so plačevali železničarji, a v svojem političnem delovanju se je jako malo pečal s potrebami železničarjev. Imeli pa so te vrste tajniki priliko oznanovati materijalizem, sovraštvo proti veri in sovraštvo proti avtoriteti. — (Posl. Berner: In štolnina! Živahen ugovor na desni in pri antisemitih. Klici: Kaj veste vi o štolnini! Posl. dr. Šusteršič: Kaj govori žid vedno o štolnini! Posl. Berner: Ker vi ne govorite o tem, moramo mi govoriti! Dr. Šusteršič: Mi ne nadlegujemo rabincev, pustite torej v miru naše duhovnike! Pohvala na desni in pri antisemitih.) Nujno je torej bilo, strokovna društva razpustiti, nujno je pa tudi predlog odkloniti.

Takrat, kaj ne, ko so vozile po Evropi Cingrjeve železnice! (Opomba stavčeva.)

Vlada in soc. demokrati.

Glede vlade, ki je razpustila ta strokovna društva, usojal bi si dostaviti par opomb, ki se morebiti ne zlagajo popolno z jednim izmed contra-govornikov. Čul sem sicer iz ust ministerskega predsednika, da se je tudi načelno izrazil proti soc. demokratom, in mislim, da je to prvič, da je vlada v tem oziru spregovorila načelno besedo.

Vkljub temu pa, da se je označilo to načelo, vendar nimam posebnega zaupanja, ker je vlada že sedaj velikokrat pokazala, da se socijalnih demokratov boji in da zaradi same nepristranosti napravlja naši organizaciji mnoge težave. V Ljubljani n. pr. — da gospodje soc. demokrati vidijo, kako krepkega varuha da imajo v vladi — so plakate meni nič, tebi nič konfiskovali zaradi besed: „Proč s socijalno demokracijo!“

Ravno tako so konfiskovali zahvalo volilcem, ki so glasovali proti socijalnim demokratom, zaradi besed: „Zahvaljujemo se vsem volilcem, ki so socijalno demokracijo vrgli ob tla.“ (Čujte! Čujte!) Pustilo pa se je prav mnogokrat, da so se smele prilépljati ali pisati in po brošurah razširjati besede: „Proč s klerikalizmom, proč s krščanskim socijalizmom!“

Dogodki pri volitvi v Gradcu tudi kažejo, da ima vlada strah pred soc. demokratii, kajti ti so imeli med volitvijo v Gradcu popolno svobodo, neštivilni krščansko-socijalni in katoliški volilci pa so bili ne le zaničevani, marveč soc. dem. so javno nanje pljuvali. (Čujte! Čujte!) Dogodila so se nasilstva, iz katerih moramo sklepati, da vlada načelno ni proti socijalnim demokratom. Pri nas je bil duhoven, ki je dejal v šali svojim znancem, ko se je govorilo o shodu soc. dem., ki se je imel vršiti v bližini, dejal: Pojdite na shod in dobro se držite, zatožen in mislim, da zaradi motenja javne varnosti in zaradi hujskanja obsojen na 20 gld. kazni. (Poslanec Berner: In vendar kličete policijo na pomoč.) Jaz ne kličem policije na pomoč, marveč le govorim o tem, kako se soc. demokracijo podpira v mnogih slučajih.

Glede postopanja vlade je v mnogem oziru opazovati, da se postavlja na policijsko stališče. Živ dokaz zato smo v zadnjih dneh doživeli pri nas doma. Imamo namreč znanstveno društvo, slovensko „Leonino“, ki izdaja svoje glasilo štirikrat na leto. V tem listu je bil tudi na dveh straneh podan političen pregled po svetu. Toda precej pri prvi številki se je prepovedalo nadaljno izdavanje, ker se znanstveno društvo ne sme baviti s politikom. (Predsednik: Prosim gospoda govornika, naj se kolikor mogoče na kratko izrazi! — Klici: Naj le naprej govori! Ta govor damo natisniti! — pri soc. demokratih.) Trdilo se je namreč, da društvo goji politiko, ter da je s tem svoj namen preokorajilo. To je po mojem mnenju neopravičeno, ker dejanski tak list niti segati ne more v politiko. Zato pravim: Prav malo zaupanja imam v policijsko ravnanje vlade in bojim se, da pri tem tudi naša organizacija utegne trpeti škodo.

Zato je opravičena želja, naj si vlada nekoliko modernejše prireže svojo policijsko frizuro. Že poprej sem trdil, da se v tem slučaju pač more reči, da se je žalila prostost združevanja, in zaradi tega bi bilo umestno parlamentarno preiskovati to zadevo. Za to pa zadostuje obravnava te zadeve po pravilnem redu in ker se mora najprej varovati večja in važnejša svoboda, svoboda delavcev pred socijalno-demokratskim terorizmom, zato glasujem proti nujnosti. (Živahna pohvala in ploskanje.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 8. maja.

Preosnova ljudskega šolstva. V dunajskem „Vaterlandu“ objavlja nekdo štiri predloge glede preosnove ljudskega šolstva v Avstriji, ki imajo najbrže namen, spopolniti ali pa nekoliko spremeniti znani predlog posl. Ebenhocha glede spremembe ljudsko-šolskega zakona. V svojem uvodu, ki ga napisuje tem štirim spreminjevalnim predlogom, pravi dopisnik, da je nujna potreba, odstraniti vsaj najbolj neznosne napake v ljudskem šolstvu, in da to mora izvesti sedanja večina, ker sicer bi ji lahko očitil ves svet, da je prezrla ali opustila najvažnejše v svojem načrtu. Nadalje pa pojasnjuje dopisnik, da je nujna potrebna poleg spremembe ljudskega šolstva v verskem tudi izdatna sprememba v narodnem oziru, ker le na ta način bo možno dobiti za predlog vse slovanske stranke. Določiti se morajo tudi v na-

rodnem oziru določene meje. Iz tega vzroka navaja nastopne točke: 1. Vse javne šole so faktičnim verskim in jezikovnim razmeram večine otrok primerno praviloma i versko i jezikovno mešane šole. — 2. Stariši ali njihovi namestniki otrok, ki pripadajo drugi veri ali govore drug jezik, so upravičeni z drugimi, ki se nahajajo v enakem položaju, ustanoviti lastne učne zavode v svrhu gojitve svoje vere in jezika. Tem zavodom pa mora dovoljevati deželno zakonodavstvo in šolsko nadzorstvo kar največ olajšav, posebno s tem, da oprostí take stariše od prinosov za javne šole deloma ali popolnoma. Tudi se ne sme odrekati takim šolam pravice javnosti, ako ni proti tej posebnega zadržka. 3. Pri gotovih odstotkih ali gotovem številu drugoverskih ali drugonarodnih otrok, katerih število po gotovih in za vsa veroizpovedanja in jezike enakih načelih določi deželno zakonodavstvo, določi lahko deželni zastop, da se smejo ustanoviti tako za drugoverne kakor tudi drugonarodne otroke posebne šole. 4. V jezikovno zelo mešanih krajih določi lahko deželno zakonodavstvo posebno vrsto jezikovno mešanih šol, v katerih se poučuje po nalašč zato določenem učnem načrtu in sicer tako, da se vadijo otroci obeh jezikov enakomerno. Poslednja točka je namenjena za izjemne jezikovne razmere in je jedino praktična. Boljšega si pač ne more želeli noben Slovan za one dežele, koder je jezikovno mešano prebivalstvo. Ako se v tem smislu spremeni predlog posl. Ebenhocha, potem ni dvoma, da bodo zanj glasovali vsi slovanski poslanci.

Poljska gimnazija v Teštnu, katere vodstvo je najbrže že pozabilo, kedaj je prvič prosilo za pravico javnosti, je še vedno zasebna gimnazija in kaj lahko se pripeti, da se ji odvzame še pravica, izdajati državno veljavna spričevala. „Nova Reforma“ v nekem dopisu opetevano dreza poljski klub, naj stori potrebne korake in prisili vlado, da še v tem tečaju podeli zasebnemu zavodu pravico javnosti, ki ima sedaj dva razreda in ki bi trpela veliko škodo, da, bi morala celo prenehati. Dotična prošnja leži že dolgo pri naučnem ministerstvu, vendar še ni nikake rešitve. Od Poljakov pač ne moremo zahtevati, da bi samo iz ljubezni do svojega naroda pošiljali svoje sinove v šolo, katere spričevala bi pred državnimi očmi ne imela nobene veljave. Dotični dopisnik izjavlja konečno, da bi moral poljski klub nositi vso odgovornost za nepriliko, ki bi se s tem pripetila poljskemu narodu. Koncem dotičnega spisa je pa v „Vaterland“-u kratek dostavek, v katerem se skuša oprati poljski klub in eventuelni propad zavoda zvrniti na poljsko šolsko društvo, češ, da je ustanovilo zavod v kraju, koder mu ne more biti zagotovljen obstanek.

Volitvene priprave na Hrvaškem so v polnem tiru in zagrebški listi prinašajo vsak dan kako več ali manj važno novico z bojišča. Žal da je pri teh novicah vedno aktivna le mažaronska stranka, kateri so na razpolago vsa mogoča sredstva, s katerimi se dela javno mnenje in pri tem škoduje opoziciji in nje članom. V dokaz te trditve navajamo danes nastopno: V Brodu so se zbrali 3. t. m. v neki gostilni opozicijski meščani, da bi se posvetovali o kandidatu za deželni zbor. Soglasno so sklenili, da se imenuje kandidatom dr. Brlić in ravno so hoteli nekaj mož poslati ponj, da bi jim pojasnil, kako hoče on zastopati njih koristi v zbornici, kar pride v sobo mestni tajnik Pišković in zaključí „zborovanje“. Može so mu skušali dokazati, da to posvetovanje ni nikako zborovanje v smislu zakona in da so se le sošli v gostilni, ker drugje ni primerne prostora. Nič ni pomagalo, uradnik jim je pretil, da jih da zapreti. In res je bilo zunaj večje število policajev, ki so čakali povelja. — V Bučo je poslala vlada stotnijo vojakov na stroške dotičnih kmetov samo radi tega, ker so pregnali agitatorja mažaronske stranke in ga malo naklestili. Dotični stroški znašajo nič manj ko 2000 gld. To je le nekaj dokazov za mažaronsko „slobodo“.

Italijanski vojni proračun je narastel na prav zdatno svoto. Bivši vojni minister je zahteval za vojne potrebe še celih 255 milijonov, sedaj se je pa ta svota nakrat zvišala za štirinajst milijonov in je vstavljena v letošnji proračun že svota 239 milijonov lir. Prav umestna je bila toraj opazka bivšega zakladnega ministra Colombo, povodom razprave o tem proračunu, ko je rekel: „Jeli sedanja organizacija vojaške armade v kakem soglasju z zvišanim proračunom in ta zopet z našimi sredstvi?“. Koncem svojega govora poslanec Colombo svari vlado, naj nikar ne hodi po tej poti

dalje, posebno se, ker je zvišan proračun za mornarico za celih sedem milijonov. Na ta način se ne doseže ravnotežje v državnem gospodarstvu. Končno je bilo pa tudi nepremišljeno, da bo porabila Italija nekaj milijonov za Kreto, ko bi bilo vendar bolje, da bi bila ostala popolno neutralna. — Z izvajanjem gledé italijanskega državnega proračuna se mora pač strinjati vsak trezno sodeč človek, kajti sredstva, ki so vladi na razpolago niso v prav nikakoli primeri z neugodnimi finančnimi razmerami, katerih žalostne posledice čuti ogromna množica italijanskega prebivalstva, po sedanji organizaciji laške armade sodeč pa si tudi nihče ne bi predstavljal, da se nahaja v letošnjem proračunu za vojaške namene ogromna svota 239 milijonov lir, ne všteti v primeri jednako ogromnih stroškov za italijansko mornarico.

Nove orglje v Zagorji ob Savi,

postavil mojster Fr. Goršič.

Preč. knezoškofjski ordinarijat je z dopisom 7. aprila 1897, št. 1081, pooblastil podpisanega, da gre ocenit nove orglje v Zagorje ob Savi. Pooblaščenec je 24. aprila vestno pregledal orglje po notranjem sestavu, po značaju posameznih spremenov in učinku v celoti, ter podaja izid preiskave v naslednjih vrstah.

Dispozicija orgelj.

I. Manual (54 tipk).

	Piščali	
	Les	Cin
1. Principal 8' od C 8' v prospektu	—	54
2. Bordun 16' Bass	24	—
3. Bordun 16' Discant	—	30
4. Gemshorn 8'	7	47
5. Viola di Gamba 8'	7	47
6. Salicional 8'	7	47
7. Hohlflöte 8', 7 pokritih, druge odprte	24	30
8. Octav 4'	—	54
9. Rohrflöte 4'	—	54
10. Flute a pavillon 2'	—	54
11. Cornett 2—3krat	—	150
12. Mixtur 4krat	—	216

II. Manual (54 tipk).

13. Geigenprincipal 8' v prospektu	—	54
14. Rohrflöte 8'	12	42
15. Zartflöte 8'	54	—
16. Aeoline	12	42
17. Voix celeste 8' tresoč z Aeolino	—	42
18. Praestant 4'	—	54
19. Dolce 4'	—	54

Pedal (27 tipk).

20. Principalbass 16, odprt	27	—
21. Gambenbass 16' odprt	27	—
22. Subbass 16' pokrit	27	—
23. Quintbass 10 ² / ₃ ' pokrit	27	—
24. Octavbass 8'	27	—
25. Cello 8'	27	—

309 1071

Skupaj . . 1380 piščali

Postranski vlaki.

26. Manualcoppel II. k. I. manualu.
27. Suboctavencoppel II. k. I.
28. Pekalcoppel k. I.
29. Pekalcoppel k. II.
30. Zvonček za moža pri mehu.

Zbiralniki.

- a) Mezzoforte.
- b) Forte.
- c) Tutti.

1. Orglje imajo dve omari. Omari je izdelal el cerkvenemu slogu popolnoma primerno g. Vurnik iz Radovljice. Omari sta cerkvi velik kinč. Barva je imitacija belega hrasta, zlato ne obilno, a primerno. Jeden korak za parapetom kora stoji igralnik popolnoma prost. Igralnik ima dvojne klavijatur po 54 tipk, ki so obložene z belo kostjo in ebenovim lesom. Pedal iz trdega lesa ima 27 tipk, ki imajo izvrstno normalno mero. Igra je lahka in ne dela ni najmanjšega ropota.

2. Zistem sapnikov je „na stožce“, mehanika jako natančna.

3. Francoski meh (postavljen je tik kora v stolp) ima tri zajemalce in se žene z železnim kolesom (Kurbel). Sapni pritisk 77—80 m/m. Za gorenji manual se nahaja posebni sapni rezervoar z manjšim pritiskom 67 m/m.

Vsi spremenjeni se odlikujejo z izredno fino intonacijo in izrecnim značajem. Mixtur in Cornett sta intonovana jako diskretno in vsled tega je učinek

polnih orgelj jako blag in eleganten. Največja krasota orgelj je izborno število finih, rezočih spremenov: Gamba 8', Salicional 8', Aeolina 8', Voix celeste 8', in pa zbor flaut: Hohlflöte 8', Rohrflöte 4', Flute a pavillon 2', Rohrflöte 8', Zartflöte 8', Dolce 4'.

Kdor pomisli, da se vsak spremen po značaju bistveno razlikuje od drugih, lahko presodi, koliko je v teh orgljah soglasje, sestavljeno iz raznih, krasnih barv. Lahko pa tudi presodi, koliko izbornih kombinacij je mogoče, zlasti tedaj, ako orgljavaec zna uporabiti vezi. Vse pa nadkriljuje voditelj — Principal 8' z jeklenim glasom, kateremu se odziva mileji Gemshorn 8' in Geigenprincipal 8'. Viola di Gamba skoraj da nadomestuje jezičnik. Pravi nebeški glas je Voix celeste 8', ki trese v zvezi z Aeolino. Toda le-ta spremen ima na sebi nekaj modernega, zato je naj se rabi modro. Prav umestna je Rohrflöte 4' v prvem manualu, kajti poleg petarih 8' se kaj dobro prilega nežen 4', octav 4' pale za izredne slučaje.

Pedal ima šest glasov. Moč v celoti da krepki, a ne tuleči Principalbass 16'. Vsled tega sme biti Subbass 16' mileje intonovan. Za nežne spremene služi Gambenbass 16', ki je v takih orgljah neprecenljive vrednosti. Quintbass 10²/₃' je nadomestilo 32' in razodeva v resnici le-ta značaj, zlasti v srednji legi. Cello 8' ima sicer primeren značaj, vendar se mu pozna, da je iz lesa. S pedalno vezjo se zamore rabiti vsak spremen prvega in drugega manuala za Pedal in to da igri zopet novo lice. — Izborne vrednosti je Suboctavencoppel, ki privleče prvemu manualu glasove drugega jedno oktavo nižji in da igri značaj 16'. Manualne vezi sta pnevmatični, in sicer so dotični vlaki majhne gumbice na deski med prvim in drugim manualom. Pnevmatična sta tudi zbiralnika Forte in Tutti, drugi so mehanski.

V znožju tik pedala je „Rollschweller“. Materijal je povsem lep, bodisi cin ali les. Cena orgljam je 5100 gld., omaram 800 gld.

Poročevalec je bil z orgljami ne samo zadovoljen, marveč prijetno iznenaden, ter meni, ko bi orglje imele firmo Walcker na čelu, ne bi delale sramote, marveč čast. Srečna roka, ki je izumila to dispozicijo. S tem je domača firma Fr. Goršič postavljena v dovolj jasno, a zasluženo luč.

Opazim, naj se klop pred igralnikom ne dela z naslonjalom, ker orgljavaec tako nima sigurne seje, marveč telo v jednomer leze naprej. Tudi se izreka iz praktičnih ozirov zoper „Rollschweller“, ki da mojstru mnogo sitnega opravila, a se rabi težko in bo najbrže počival leto dan. Sploh je v novjšem času opaziti po strokovnih listih teženje po odpravi premnogih kombinacijskih vlakov. Toliko objektivnosti za ljubo.

V Ljubljani, 1. maja 1897.

P. Hugolin Sattner,
O. S. Fr.

Tedenski koledar.

Nedelja, 9. maja: 3. povelikonočna; ev.: Jezus napove svoj odhod. Jan. 16. Varstvo sv. Jožefa. — Ponedeljek, 10. maja: Antonin šk. Torek, 11. maja: Mamert šk. — Sreda, 12. maja: Pankracij m. — Četrtek, 13. maja: Servacij šk. — Petek, 14. maja: Bonifacij m. Sobota, 15. maja: Zofija m. — Solnce izide 10. maja ob 4. uri 38 minut; zaide ob 7. uri in 15 minut. — Lunin spremen: Prvi krajec dne 9. maja ob 10. uri 35 minut zvečer.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 8. maja.

(„Eisenbahner“) v svoji zadnji številki hoče pri železničarjih počrtniti krščanske socialiste in zato omenja neke vloge načelnika ljubljanske postaje južne železnice, v kateri načelnik predlaga vodstvu južne železnice, da naj odstrani baraki, v katerih vsled potresa stanuje nekaj železničarskih družin, češ, da je sedaj že družin stanovanj po mestu dovolj. Ako je ta vloga resnična, potem obžalujemo, da se tako malo ozira na železničarje, ker je znano, da drugod po Ljubljani stoji še veliko barak, znamenje, da za revne ljudi še vedno primanjkuje primernih stanovanj v Ljubljani. Nobenega vzroka torej ni hiteti s podiranjem barak in siliti železničarje, da si iščejo dragih stanovanj. Nadalje pa laže „Eisenbahner“, da načelnik južne železnice v Lju-

bljani, namestu da bi skrbel za delavce, rajše promenira „mit dem christlich-socialen Reichsratsabgeordneten dr. Krek und seinem Agitator Caplan Kalan, eingehängt am Perron“, ker je resnica, da niti poslanec dr. Krek niti kaplan Kalan nimata časti osebno poznati načelnika ljubljanske postaje južne železnice, da torej nista mogla z njim sprehajati se „eingehängt“ po ljubljanskem kolodvoru. Gospod Kristan, lagajte vsaj toliko, da bote mogli shajati!

(Novo mašo) bo daroval P. Stanko Vdovič, novomašnik iz reda minoritskega 16. majnika na Robu. Slavnostni govornik mu bo de č. g. Leopold Picigas, c. kr. prefekt v Terezijanišču na Dunaju.

(Iz kamniškega okraja.) Nedavno došlo mi je prav prijazno „vabilo k igrokazu, katerega prirede šolske sestre v Repnjah povodom imendne preblage dobrotnice g. Katarine Šporn dne 30. aprila, 1. in 2. maja t. l. ob 4. uri popoldne“. Poglavitna točka vsporeda je bila „Sv. Notburga, igrokaz v petih dejanjih“. Ker na deželi nimamo prilike iti vsaki dan v gledališče in se zabavati na deželne stroške, kakor jo imate v Ljubljani, sklenil sem iti v Repnjo in si tam privoščiti malo zabave za prvi majnik. Pričakoval nisem mnogo, posebno, ko sem čul, da igrajo šolarice. Mislil sem si, to bo otročje. Pa prišlo je vse drugače. Strmeč sem gledal, ko se odgrne zastor in začno igrati. Na-a, kaj takega pa že nisem pričakoval. Kako moško se je obnašal Notburgin oče Urban (klobučar v malem mestecu Rottenbergu na Nemškem), kako si je nabasal tobak in ga prižgal, prav kakor kaki kmečki očanec, tako naravno, da so navzoči kmečki močje rekli: „Ja, prav tako naredi, kakor nas eden“. Kako ponižno se je držala Notburga. Lepše se ni mogla svetnica obnašati, kakor se je to nedolžno dekletce, ki je res z globokim čutom predstavljalo sv. Notburgo. Kako neprisiljeno gosposko so se nosile grajske gospe, tako, da sem nehoté vprašal svojega soseda domačina: „Ali so to res šolarice? Ali niso to kake gospodične iz mesta?“ Komaj sem vrjel, ko mi sosed zatrdi, da so v resnici same šolarice. Najbolj sem se pa divil živim podobam, ki so bile res lepe, ukusno in umetno sestavljene. Le škoda, da je prehitro minulo. Zvedel sem, da je navadno vsako leto tudi v Božiču igra. Kako moraje pač srečni biti ti otroci, ki imajo priliko, toliko lepega se priučiti pod spretnim vodstvom čč. šolskih sester. Kako dobra mladina se pač vzgaja v tem samostanu. Le škoda, da so slovenski stariši nehali pošiljati svoje hčerke v ta zavod zaradi oddaljenosti od železnice. Kakor sem slišal, bi čč. šolske sestre rade prav po ceni sprejemale v zavod mlade deklice, ki se hočjo nadalje izobraževati.

(Iz Rateč na Gorenjskem) 7. maja. Pri nas se je začela zopet nova zima. Komaj se je nekoliko ozelenelo, že smo dobili pretečeno nedeljo 15 cm. snega. Danes vnovič sneži ves dopoldan, da moramo otresati sneg s sadnega drevja. Te dni je pela kukavica po vrtovih poleg hiš. Pravijo, da pride takrat vselej blizo poslopij, kadar čuti mrzlo vreme. Krasni maj, ljubi maj . . . — Pri drugem jezeru pod Mangartom so napravili veliko skladownico ledu, 20 m. dolgo in 6 m. visoko. Pokrit je na vseh straneh z listjem in opažen z deskami, da se ne staja. Pošiljali ga bodo po leti v Trst.

(Iz Bele Peči) 7. maja. Danes, 7. majnika, sneži pri nas celi božji dan neprestano, in smelo trdim, da tako gosto in debelo letošnjo zimo v naših gorah ni padal sneg, in če se čez noč ne ustavi, imamo ga v jutro do metra visoko. Zato je za danes nameravani izlet — majale — ljubljanskih preparandinj pod vodstvom nadzornika g. Benda radi te nezgode moral izostati.

* * *

(Iz Prage,) 2. maja. Včerajšnji dan je tukaj minul precej mrtvo, dasi tudi je bilo napovedanih 22 shodov. Mnogi shodi se niso višili, ker niso prišli govorniki, in tako so bili delavci prisiljeni zabavati se pri krožniku in vrčku. Po poti domov so peli mejnarodni delavci domoljubne pesmi, tako da se sme sklepati, delavci so še zelo narodni. Březnovsky in Herold sta slišala klicati sebi slavo v podobni „pereat“ in „sramota“. — V Trutnovu in okolici je bila velikanska stavka. Stavkalo je nad 6000 delavcev, večidel tkalcev. — Senat nemškega vseučilišča je bil prisiljen izključiti kandidata Baudischa, Bergmanna in Pummeringa, ker so se nespodobno na ulici vedli ter sramotili vojaškega uradnika, potem ga pa še tožili pri kornem poveljništvu. — V Boršovu so se Nemci pritožili zoper češko šolo.

Upravno sodišče je zavrglo ta ugovor. Nemcev je v občini 494, Čehov 552. Tako je „zatiranje“ Nemcev! — V Liberecu so obesili morilca Kruscha. Le ta je šel na morišče ves skesan, čisto drugače kot Kőzler. — Magistrat Prage je patron Tinske cerkve. Kako zanjo skrbi, je videti. Fagada cerkve je v slabem stanju, da se v njej nabijajo velike luknje, ljudje jih gledajo že 2 leti, le magistrat jih ne vidi. — Slavnost sv. Vojteha se je vršila prav sijajno. Razna društva, korporacije itd. so se vdeleževale pobožnosti, obhodov in tudi obhoda z ostanki mučnikovimi. — V Oseku je vdrla voda v Giselin rov. V 5 dnevih se boče moglo delo zopet nadaljevati. (Velikansko ribo) so vjeli srbski ribiči pri Oršovi v Dunavu. Dolga je bila 2.7 metrov in težka 280 kg. Prodali so jo v Budimpešti za 680 gl.

(Najnovejša najdba.) Gumbi in biljardne krogle iz krompirja, to je najnovejša najdba, ki se je posrečila kemiji. Krompir se zmeša z nekaterimi kislinami in postane take trd kot slonova kost, tudi barva je slednji tako podobna, da je skoraj nemogoče razločiti krompirjeve krogle od slonokoščenihi.

(Pogovor.) „Lovro! ali že veš, kako slovenski kmetje prav po slovensko imenujejo socijaldemokrate?“ Lovro: „Ne vem še, povej mi no!“ Francé: „So djal, dejmo krast“.

(Sejmi po Slovenskem od 10. do 15. maja.) Na Kranjskem: 11. maja: v Senožečah; 12. na Koprivniku, Veliki Loki, Zagorju (za Savo); 13. v Sodražici. — Na Slovenskem Štajerskem: 12. maja v Lembergu, na Planini, Slov. Gradcu, Teharjih. — Na Koroškem: 10. maja v Črni pri Pliberku; 13. pri Sv. Hemi, St. Lenuartu in St. Mohorju.

Darovi.

Za katoliški dom: Neimenovan daruje 30 goldinarjev s pristavkom, da bi rad dal desetkrat toliko, če bi mogel, ker je živo prepričan, kako potreben je tak dom v Ljubljani. — Gospod Fran Hiersche, beneficijar vrhpoljski, 1 gld. 50 kr. — Neimenovan po gospodu kanoniku Kalanu 100 gld.

Za Jeranovo dijaško mizo: Preč. gospod prelat dr. J. Kulavie 5 gld. — N. Pintar iz Sorice 1 gld. — E. Pintar iz Sorice 50 kr. — M. Pintar iz Sorice 1 gld. — Gospod Fran Vran iz Vranje Peči 2 gld. — Bog plačuj blagim dobrotnikom! — Zgradba katoliškega doma že rase iz tal, ž njo pa odboru rasejo tudi velike skrbi, kako zmagovati ogromne troške. Zato prosimo blage somišljenike, naj nikdo ne pozabi, po svojih močeh kaj pripomoči v ta namen. Vredništvo „Slovenca“.

Društva.

(Šentjakobsko-trnovske ženske podružnice družbe sv. Cirila in Metoda občni zbor.) domoljubke, naj vam bo v spominu. Priredi se jutri, 9. t. m., ob 5. uri popoldne v damskih prostorih „Narodnega doma“.

Grško-turška vojska.

O bitki pri Farzalu poroča „Agence Havas“ iz Aten: Tri turške divizije so se udeležile bitke pri Farzalu. V grški armadi pod poveljstvom prestolonaslednika in princa Nikolaja je bilo 20.000 mož in pet baterij topništva. Bitka se je pričela 5. t. m. ob 2. uri popoldne, ki se je nadaljevala celi dan in končala pozno v noč. Dve turški bateriji ste premagali grško topništvo. Proti opoldne je jelo topništvo prodirati in se obrnilo proti desnemu grškemu krilu. Turške vrste so z izvanredno naglostjo prodirale proti grškim kolonom. Vsled tega so se jele umikati grške čete v precejšnjem neredu, vendar so še do farzalskega mostu streljale na sovražnike. Tu je prišlo turškim četam na pomoč turško topništvo. Pri vasi Basili so se grške čete še jedenkrat krepko uprle sovražniku. Krogla iz grškega topa se je razpočila ravno pred vojaškim atašejem Francije in Avstrije, ki so se hoteli prepričati o momentalnem stanju ljutega boja. Ob 6. uri zvečer se je ustavilo turško topništvo pred Farzalom, mej tem ko je pehota zasedla v Farzal vodeči most. — Zjutraj okoli sedme ure so Turki po kratkem boju vzeli Farzal. Na obeh straneh se je porabilo mnogo streliva. Na turški strani je padlo 250 (?) mož, ki so deloma ranjeni. Zvečer je ostala turška armada v Farzalu in danes zjutraj prodira nadalje. Zmaga se pripisuje precej dobro izvežbanemu turškemu topništvu. — Poročilo se vidi, da ne prihaja iz Grkom prijaznih krogov.

Atene, 8. maja. Dosedaj ni došlo še nikako poročilo o prihodu generala Smolenskega v Halmyros. Vlada je odposlala tje jedno torpedovko, da poizve o stališču Grkov. Mej prebivalstvom mesta Lamia vlada velik strah. V minoli noči so dospele v Pirej ladije z beguni iz raznih krajev.

Kaneja, 8. maja. Poroča se, da je polkovnik Vassos s petimi častniki odpotoval sinoči na nekem italijanskem parniku v Atene.

Larisa, 8. maja. Mnogo ranjencev je dospelo včeraj zvečer, ki potrjujejo, da so Turki osvojili si Velestino, kjer so se vršili prvi boji. Nadalje se zatrjuje, da koraka turška brigada proti Volo, katero mesto namerava v kratkem napasti.

London, 8. maja. „Standard“ poroča iz Kaneje: Splošno se zatrjuje, da namerava polkovnik Vassos napasti mesto. (?) Poveljnik evropskih čet je brzojavno prosil glavnega guvernerja, naj takoj odpošlje nekaj čet v Kanejo.

Larisa, 8. maja. „Agence Havas“ poroča: Ob enem s Farzalom so zasedli Turki v okolici osemdeset vasij (!) ter ugrabili jedno gorsko baterijo, 18 oslov, več streliva in drugih potrebščin. V grški armadi je mnogo ubitih.

Carigrad, 8. maja. Grške čete, ki so se pri Farzalu zelo vztrajno borile, so cenili Turki na tri brigade in nekaj vstaških čet. Neposredno pred zmago turške armade je bil odpor na grški strani mnogo slabiji.

Carigrad, 8. maja. Grške prostovoljce na Kreti so pri Akrotiri napadli in mučili Krečani. Napadeni so morali bežati na italijansko ladijo. Razpor je nastal najbrže vsled neugodnih poročil o grško-turški vojski. — Zagotavlja se, da je polkovnik Vassos s štiri častniki že odpotoval v Atene.

Telegrami.

Dunaj, 8. maja. Danes se je nadaljevala debata o zatožbi ministrov: Progoverniki Gross, Menger, Scheicher, Kindermann; contra Dubsky, Falkenhayn, Šusteršič, kateri v imenu slovanske zveze izraža zadovoljstvo, ker je jezikovna naredba delna izvršitev državnega in češkega prava. Zahteva pa jednako naredbo za Slovence, Hrvate in Rusine.

Dunaj, 8. maja. Poslanska zbornica je nadaljevala danes razpravo o predlogih gledé obtožbe ministrov. Poslanec Dubsky predlaga, naj zbornica preide preko tega predloga na dnevni red ter izrazi le svojo nezadovoljnost nad vladnim postopanjem.

Dunaj, 8. maja. V včerajšnji seji mestnega zbora se je spominjal župan dr. Lueger prerane smrti vojvodinje Alençon ter naznanil, da je odposlal v Pariz sožalno brzojavko.

Dunaj, 8. maja. Finančni minister Lukacs je došel sinoči iz Budimpešte. Ministerski predsednik Banffy mu je pa sledil danes zjutraj. Danes pop. ob 1 uri sta poročala cesarju o vspehih kvotnih doputacij. Pogajanja mej vladama se prično pozneje.

V sedanjem času za jemanje najbolj pripravno pristno, čisto in sveže 53 (15) 3

dorševo med. ribje olje

je ugodnega okusa in lahko prebavljivo. — Cena steklenici 50 kr., dvojna steklenica 1 gld. Priporoča

lekarna L. Leustek v Ljubljani,
Resljeva cesta šte. 1, poleg mesarskega mosta.

Gosp. lekarnarju Piccoli-ju

v Ljubljani.

Podpisani usoja si Vašemu blagorodju uljudno naznaniti, da rabi poslano tinkturo za želodec (Tinctura Rhei composita G. Piccoli) z izvrstnim uspehom proti želodčnemu in kataru v črevesih, istotako tudi proti jetrnim in žolčnim izlivanjem.

Bolnišnica usmiljenih bratov.

Gradec, dne 2. februarija 1897.

Provincijal
brat Emanuel Leitner.
nadzdravnik.

232 100—13

Izvirnik: Giesshübl Sauerbrunn,
želez. postaja, zdravilno kopališče pri Karlovi varh.
Prospekti zastoj in franko.

MATTONIJEV
GISSHÜBLER
najboljše lužne
KISELINE
najboljše mizne in osve-
žujoče pijače, 4 19
preiskušane pri kašlju, vratnih boleznih,
želodčnem in mehurnem kataru.
Henrik Mattoni v Giesshübl Sauerbrunn.

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih specijalnih prodajalnicah in trgovinah z jestvinami in vinom.

Umrli so:

6. maja. Uršula Glojek, hišnika žena, 68 let, Mestni trg št. 17, srčna hiba.

7. maja. Andrej Zakrajšek, posestnik, 88 let, Gradišče 10, ostarelost.

V bolnišnici:

2. maja. Jernej Merljak, krovce, 47 let, exud. pleur.

4. maja. Terezija Jere, delavčeva hči, 4 leta, atrophia universalis. — Ivana Hočevar, babica, 40 let, ileus.

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Mokrina v 24. urah v mm.
7	9. zvečer	733.9	6.6	sr. szah.	dež	
8	7. zjutraj	734.3	5.7	sr. szah.	dež	28.0
	3. popol.	734.7	11.6	sr. vzsvzh.	oblačno	

Srednja včerajšnja temperatura 7.8°, za 2.5° pod normalom.

Ana Rupnik

izdelovalka umetnih cvetlic

v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 13

priporoča se prečast. duhovščini in slav. občinstvu
**v izdelovanje vsakovrstnih šopkov
za cerkve in altarje, vencev za ban-
dera in razne cerkvene slovesnosti,**

kakor tudi 321 6—1

popolne oprave za nove maše.

Ign. Hladnikove najnovejše cerkvene skladbe.

„Ave“. 17 Marijnih pesem za šmarnice. Za solospespe, mešan zbor in orglje. Op. 25. Cena 80 kr.

„12 Tantum ergo“ za mešan zbor. Op. 26. Cena 50 kr.

„Asperges, Vidiaquam et 3 Ecce sacerdos magnus“ za mešan zbor. Op. 27. Cena 40 kr.

„Missa in hon. s. Familiae Jesu, Maria et Joseph“, za sopran, alt, bariton in spremljevanje orgelj. Op. 28. Cena z glasovi 1 gld., separatni glasovi po 10 kr.

Vsi 4 zvezki ob enem stanejo le 2 gld. 10 kr., trije zvezki brez „Ave“ pa 1 gld. 55 kr. s poštnino.

Dobé se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani in pri skladatelju v Novem Mestu, Dolenjsko. 288 2-2

Prečast. duhovščini, cerkvenim predstojnikom in dobrotnikom priporoča podpisani

svoje lepe izdelke

cerkvenih posod in orodja.

Že izgotovljene reči, katerih imam veliko v zalogi, n. pr.: več monštranc, kelihov, svečnikov, kandelabrov za velikonočne sveče, lestencev itd., prodam 20% nižje od prejšnje cene.

Vsako novo naročilo ali popravilo, pozlatenje, posrebranje, poniklanje itd. se boče zanesljivo dobro in v kratkem času izvršilo.

Proračune in načrte naredim brezplačno. — Na ogled pošljem izgotovljene izdelke franko.

Z največjim spoštovanjem

Leop. Tratnik,

pasar - srebrar,
Sv. Petra cesta šte. 27.

153 20—9

XXXX Solidno blago. XXXX

Janeza Dogan-a

mizarski obrt

v Ljubljani, na Dunajski cesti št. 15
(v Medjatovi hiši)

priporoča svojo dobro vrejeno zalogo

raznovrstnega politiranega in likanega pohištva.

Garniture, divane, madrace od 16 gld. do 40 gld., madrace na peresih 10 gld., dratene madrace 8 gld. 50 kr., pulte za mašne knjige itd.

Naročila se točno izvršujejo. Cenilnik s podobami zastoj in franko. 323 35-1

XXXX Najnižje cene. XXXX

Največji izbor elegantnih solnčnikov

priporoča po najnižjih cenah

L. Mikusch
v Ljubljani, Mestni trg 15.

206 13-8

C. in kr. privilegovani

zavod za izdelovanje orgelj

tvrdke

Franc Čapek

v Kremsu ob Donavi

odlikovana mnogokrat s prvimi darili, član pariške akademije umetnosti

se priporoča v izvršitev vseh v to stroko spadajočih del, kakor: izdelovanje in postavljanje novih orgelj po najnovejšem, preizkušenem stožnopredalčnem (Kegellade) sistemu i. t. d. prenavljanje in popravljanje orgelj, harmonijev, ameriškega ali poljubnega izvora in velikosti. 121 26-7

Od ustanovitve tega zavoda doslej izvršilo se je v njem 150 novih orgelj, mej temi so se postavile orglje v kremški mestni župni cerkvi (z 48 registri), v prostejeviški (s 30 registri), v St. Lenartu na Koroškem (z 28 registri), v Cortini di Ampezzo (z 32 registri), v Obertham na Češkem (z 18 registri), v Czepanu na Sedmograškem (z 12 registri) itd. itd.

Dovoljujejo se jako ugodni plačilni pogoji.

Katol. Bukvarna v Ljubljani priporoča:

Enechridion Liturgicum in usum Clericorum et Sacerdotum in sacris functionibus. Collegit Jos. Erker. Cena 1 gld. 50 kr.

Wolf-Plateršnikov slovensko-nemški slovar, dva zvezka, nevezana 11 gld. 50 kr., v pol-sagrinastih izvirnih platnicah 14 gld. 50 kr.

521 52-43

Preč. duhovščini
vjudno priporočam
svojo delavnico
za

slikarstvo na steklu,

lasti za izdelovanje
cerkvenih oken
in ometno slikarstvo

Ed. Stuhl
v Gradcu,
Annenstrasse 35.

Najboljša spričala in pohvale
za izvršena dela
razpošiljam na
zahtevo.

Delavnica kleparskih, ključarskih, kovino-

Anton Belec

Št. Vid nad Ljubljano

izdeluje ter ima v zalogi 173 12-10

cerkvene svetilnice ali stalnice po dve iz kositarja 12, 15, 18, 20 gld., iz medenine 22, 24, 28, 32 gld., iz tompaka 40, 50 gld., obhajilne svetilnice iz kositarja po 2 gld., iz medenine po 5, 8, 10 gld., pušice z zvončki za pobiranje miloščine, iz kositarja po gld 1-50, iz medenine 5 gld.; štedilna železna ognjišča vsa železna in tudi razna za vzdati.

Pokrivanje zvonikov.

Barvanje zvonikov.

Napeljevanje strešnih žlebov in strelovedov.

Razne železne ograje, vrata, omrežja za pokopališča.

Primerne prostore v pritličji za podobarsko delavnico in privatno stanovanje

obstoječe iz 4 do 5 sob, v bližini južnega kolodvora (prostori so tudi lahko v ozadju poslopja), išče s 1. avgustom ali s 1. novembrom

Andrej Rovšek,
pedobar v Ljubljani, Koledverske ulice.

319 3-3

Kdo pije

Kathreiner

Kneippovo sladno kavo?

Vsak

kdo ljubi okusno kavo, hoče zdrav ostati in si kaj prihraniti.

804 20-7

4 zlate, 18 srebrnih kolani, 30 častnih in priznalnih diplom.

Kwizdov restitucijski fluid,

e. in kr. priv.
umivalna voda za konje

cena stekl. 1 gld. 40 kr. a. v.

Vše tekom 35 let uporabljena v dvornih hlevih, v večjih konjarnah vojaških in civilnih, krepki pred in ojačuje po velikih štrpcah, pri izpahenju, otrdelosti mišic, kit itd., usposablja konja k trajnemu naporu pri tekanju. 1. 111 12-3

Pristen dobi se le, ako je pritisnjena varstvena znamka, v vseh lekarnah in droguerijah v Avstro-Ogerski.

Glavna zaloga:
Fran Iv. Kwizda
e. in kr. avstro-ogerski in kralj. rumunski dvorni založnik
okrožni lekarnar v Korneuburgu pri Dunaju.

100 do 300 gld.

na mesec lahko pošteno zasluži sleherni ter povsod brez zgube, ako hoče prodajati postavno dopuščene srečke in državna pisma.

Ponudbe na Ludovika Oesterreicher, Budapest VIII, Deutschgasse 8. 284 10-3

Koverta s firmo vizitnice in trgovske račune

priporoča

Katol. tiskarna
v Ljubljani.

„THE GRESHAM“

zavarovalno društvo za življenje v Londonu.

Podružnica za Avstrijo: Dunaj, I., Giselstrasse 1
v hiši društva.

Podružnica za Ogersko: Pešta, Franz-Josefplatz št. 5 in 6, v hiši društva.

Društvena aktiva dne 31. decembra 1895	kron	147,562,080—
Letni dohodki na premijah in obrestih dne 31. decembra 1895	"	27,120,589—
Izplačitve zavarovalnin in rent in zakupnin itd. za obstanka društva (1848)	"	321,644,530—
Mej letom 1895 je društvo izdalo 8761 police z glavnic	"	82,267,300—

Prospekte in tarife, na podlagi katerih izdaja družba police, kakor tudi obrazce za predloge daje brezplačno

glavni zastop v Ljubljani

726 (12-7) pri

Gvidonu Zeschko-tu,

Tržaška cesta, št. 3. II. nadstropje.

Primerna priložnostna darila!

Friderik Hoffmann,

urar, 105 26-25

na Dunajski cesti v Ljubljani,
priporoča svojo

zalogo vseh vrst žepnih ur

v zlatu, srebru, tuli, jeklu in niklu
ravno tako tudi

nihalnih, stenskih in budilnih ur

in le dobre do najfinejših kakovosti po najnižjih cenah.

Specijalitete in novosti žepnih, nihalnih, stenskih in budilnih ur so vedno v zalogi.

Poprave se dobro in solidno izvršujejo.

Usojam si prečastiti duhovščini, sl. občinstvu in vesplošnim odjemalcem uljudno naznaniti, da sem z dnem 8. februarja t. l. preselil svojo

trgovino s klobuki, čepicami in firznarskimi izdelki

iz prejšnje prodajalnice v gosp. Kirbiša hiši na Kongresnem trgu v novo urejene

prodajalnične prostore

v Wolfovi (preje gledališčni) ulici št. 5

Ob tej priliki se priporočam vsestranski ter prosim, da se mi ohrani tekom 23 let pridobljena časteča me blagonaklonjenost sl. občinstva.

Velepoštovanjem

Anton Krejčič

119 15-15

Istotam je tudi trgovina s klobuki za dame.

Prevzete restavracije.

Dovoljujem si p. n. občinstvo uljudno naznanjati, da sem v dan 1. majnika prevzel

restavracijo g. I. N. Potočnika
v Domžalah

katero bom imel na svoj račun.

Tožil bom dobro znano Budejeviško pivo, kakor tudi dobra tirolska in dolenska vina. Za slastna jedila in dobro postrežbo pri zmernih cenah bom skrbel kar najbolje. P. n. cenjenim gostom je tudi v razpolago krito kegljišče.

Končno priporočam se tudi vsem ljubljanskim izletnikom, kateri so me v Kamniku s svojim obiskom počastili, da me blagovolje posetijo i tako v Domžalah.

Z odličnim spoštovanjem se priporoča

305 3-2

Milan Keržišnik.

Preselitev prodajalnice umetne vrtনারije.

Podpisani naznanjam prečistiti in velespoštovanim svojim odjemalcem in slavnemu p. n. občinstvu, da sem premestil svojo filijalko

v Šelenburgove ulice

na vogalu prejšnje stare pošte v Maličevo hišo.

Preskrbel sem se z vsem, česar treba, da ugodim popolnoma željam sl. p. n. občinstva. Postregel bom tudi v bodoče kar najbolj možno točno; tudi na vnanja naročila obračal bom največjo pozornost.

Obilnega odjemanja se nadejajoč beležim velespoštovanjem

Al. Korsika,

trgovski in umetni vrtnar v Ljubljani.

306 2-2

Fr. Pavšner

krojač v Ljubljani, Valvazorjev trg št. 4

nasproti c. kr. gimnaziji

se priporoča prečistiti duhovščini in slav. občinstvu v naročila na izdelovanje vsakovrstne

duhovniške obredne in duhovniške
civilne obleke

pa tudi poljubne drugačne obleke za svetno gospodo, izvršene po poljubnem kroju, zagotavljajoč trpežno delo iz dobrega, zanesljivega blaga, uljudno postrežbo in kar možno nizke cene.

Prečast. duhovščino in gg. klerike opozarja, da je bil preizkušen v izdelovanju talarjev in vseh obrednih oblačil.

278 3-2

Dne 19. maja t. l. ob 9. uri dopoldne bode v župnišči v Dobrépoljah

zmanjševalna dražba

o popravil, oziroma zgradbi gospodarskih poslopij pri župnišči v Dobrépoljah.

Načrti in proračun so v župnišči na razpolago in ogled. Ves proračun znaša 3899 glđ. 13 kr.

Podvzetnik pri oddaji dela bode moral položiti 10% varščine do dne kolavdacije.

Dobrépolje dne 1. maja 1897.

And. Ramoveš,

načelnik stavbenemu odboru.

312 2-2

Velika izbira lepih, porabnih priložnostnih daril!

Najboljše ure po najnižjih cenah.

Popravila zanesljivo pod jamstvom.

Največja zaloga

verižic, uhanov
in prstanov.

Zaloga Styria-koles in raznih drugih zistemov.

Mehanična delavnica na Poljanah št. 31 v lastni hiši.

Ceniki so franko na razpolago.

Novost: Stenske (Pendel-) ure z godbo po jako nizki ceni.

711 29

Fr. Čuden, urar v Ljubljani, Mestni trg, nasproti rotovžu.

Zahvala in priporočilo.

Podpisani se tem potom prečistiti duhovščini ter slavnemu občinstvu najpriščneje zahvaljujem za obilni obisk v domu katol. rokodelskega društva v Komenskega ulicah ter se prav ponižno priporočujem v blagovoljno nadaljno naklonjenost v moji sedanjosti gostilni

Vodnikov hram

v Rožnih ulicah šte. 19.

Za naravna in zdrava vina, kakor za vedno svežo pivo ter za okusna gorka in mrzla jedila se bode vestno skrbelo, da bom tako zamogel v vsakem oziru vsem častitim gostom najbolje postreči. Z velespoštovanjem

320 4-2

Jakob Sterlè, gostilničar.

Zobozdravnik Avgust Schweiger

stanuje

v Ljubljani v hotelu pri Maliču, II. nadstropje št. 25—26.

Plombovanje v zlatu in platini.

Nova emajl-plomba, barve zobem sliče, je jako trpežna ter se ne obrabi niti tekom let, ter ne povzroča nikakih bolečin po plombovanju.

Umetni zobje v zlatu (samo ameriški) brez nebesa, stranice iz kavčuka z zlatom obrobene. — Za vse izvršitve popolna garancija.

Pozornost vzbujajoče: Kapljice za zobe, lastne izumbe, olajšajo takoj zobne bolečine.

307 2

Bivanje stalno.

Razglas

311 3-2

gledé prevzetja zgradbe okrajne ceste iz
Želodnika v Moravce.

Stroški so proračunjeni na 25.834 glđ. in se bodo izplačali v šestih enakih obrokih v primeri z napredovanjem dela.

Razprava o ponudbah določuje se

na 15. dan maja 1897

dopoldne na 10. uro, in do takrat se morajo vložiti dotične, po priloženem obrazcu sestavljene ponudbe za celo zgradbo, oziroma za celo zgradbo določeno svoto pri brdskem okrajnem cestnem odboru v notarski pisarni na Brdu.

Tem s kolekom za 50 kr. kolekovanim ponudbam pridejati se mora pet odstotni (5%) vadij v gotovini ali državnih papirjih, katerih vrednost se določi po vsakokratnem kurzu. Ponudnik, čegar ponudba bo sprejeta, mora povišati vadij na deset odstotkov dotične dražbene cene. Črteži in zgradbeni pogoji ležé v notarski pisarni na Brdu in se lahko vidijo vsaki dan v navadnih uradnih urah.

Brdski okrajni cestni odbor sklepa o sprejemu posameznih ponudb ne gledé na visokost ponudene svote in s pridržkom, da sprejem ponudbe odobri visoki deželni odbor.

Vsak podjetnik je vezan na svojo ponudbo, kakor hitro je isto izročil.

Okrajni cestni odbor na Brdu,

dne 1. maja 1897.

Frano Cerar l. r.,
načelnik.

Obrazec za ponudbo.

Jaz podpisane, stanujoč hiš. št. , potrjujem s tem, da sem videl črteže in splošne ter nadrobne pogoje gledé zgradbe okrajne ceste iz Želodnika v Moravce, in se zavezujem, da bom izvršil vsa dela brez napake natančno in tako, kakor to zahtevajo črteži in zgradbeni pogoji za poprečino glđ. kr., z besedami: in prilagam v ta namen pet odstotni vadij v znesku 1292 glđ. v gotovini (ali pa v državnih papirjih po kurzu). (Sledi bivališče in datum ter ime in priimek, kakor tudi značaj ponudnika.)

Naslov od zunaj:

Okrajni cestni odbor

na

Brdu

(v notarski pisarni.)

Ponudba

za izvršitev okrajne ceste iz Želodnika v Moravce
gotovini glđ. kr., z besedami:

priloženih je v
(ali državnih papirjih itd.).

Najboljši

fabrikat!

I. kranjski

laneno-oljnati firnež.

I. kranjsko

čisto laneno olje.

Siccativ-firnež (sušilo)

priporoča najceneje 59 104-47

Adolf Hauptmann,

I. kranjska tovarna oljnatih barv, firnežev, lakov in kleja v Ljubljani.

Ustanovljeno leta 1870.

Izdelava perila za gospode, gospé in otroke

na debelo in drobno.

Cena in blago brez konkurence.

Oskrbi cele oprave za neveste.

Oskrbi oprave za novorojenčke.

Srajce za gospode,
beli chiffon, gladke na prsih,
brez ovratnika, brez manšet,
27 vrst
jedna od glid. 1.10 do 2.75
šest .. 6.25 .. 15.—

Srajce za dečke,
v velikostih, sicer kakor gornje
jedna od glid. 1.— do 1.40
šest .. 5.75 .. 7.75

Svitice za gospode,
6 vrst
jedne 80 kr. do glid. 1.40
šest glid. 4.50 do glid. 7.50

Dvanajst ovratnikov
od glid. 1.80 do 2.20.

Dvanajst manšet
od glid. 3.50 do 4.60.

12 predlog
(Vorhem-Jen)
od glid. 3.25 do 5.—

Za kraj brez graje in za točno postrežbo
jamči trdka

J. C. Hamann
v Ljubljani,

ki s perilom oskrbuje mnogo o. in kr.
častnikov in o. in kr. mornarico.

Cenike nemške, slovenske, laške pošilja
na zahtevo brezplačno. 66 16

Josip Cvetrečnik,

sobni slikar, Karlovska cesta št. 2,

priporoča se v vsakovrstna v sobnoslikarski obrt spada-
joča dela. 9 32-14

LUDOVIK BOROVNIK

= puškar =

v Borovljah (Ferlach) na Koroškem

se priporoča v izdelovanje vsakovrstnih pušek za
lovce in strelce po najnovejših sistemih pod popolnim
jamstvom. — Tudi predeluje stare samokresnice,
vzprejema vsakovrstna popravila in jih točno in dobro
izvršuje. Vse puške so na c. kr. preskuševalnici in od
mene preskušene. 655 52-33

Slovenski in nemški ilustrovani ceniki zastoj.

V lekarni se tudi dobiva: Pristno francosko žganje v
originalnih steklenicah po 60 in 40 kr., med konjak,
med malaga, najboljša, vse po najnižjih cenah. Želez-
nato kineško vino, sagrađa vino (odvajajoče) itd.

Splošno priznan je kina-železnati malaga

kot dietetično, krepčujoče in kri tvoreče
zdravilno sredstvo, priporočljivo krvi pri-
manjkujočim otrokom, ženskim, rekon-
valescentom, sploh slabotnim osebam;
Steklenica glid. 1.80, pol stekl. glid. 1.—

Prireja se v kemično farmacev-
tičnem laboratoriju

lekarne „pri zlatem orlu“

J. Svobode nasl. (Mardetschlaeger)

v Ljubljani

kateri naj se določijo naročila. Ondi
dobé se tudi vsa homöopatična
zdravila.

Pojasnila na v lekarniško stroko spa-
dajoča vprašanja dajo se radovoljno in
brezplačno. 54 52-17

Najboljše sredstvo proti stenicoam,
bolham, kuhinjskemu mrčesju, mo-
ljem, zajedalkam domačih živalij.

„Zacherlin“

učinkuje čudovito! Usmrti — kot
nobeno drugo sredstvo

vsakovrstno golazen — in ga radi tega
milijoni odjemalcev zahtevajo. Njega znaki
so: 1. zapečatena steklenica, 2. ime „Zacherl“.

Pristni „Zacherlin“ prodajajo v Ljubljani:

Ivan Fabian,	Josip Kordin,	A. Scharabon,
Karol J. Holzer,	Anton Krisper,	Viktor Schiffer,
Ivan Jabačin,	Peter Lassnik,	Jakob Spoljarič,
Anton Ječminek,	Mihaela Lavriča,	A. Stacul,
Jeglič & Leskovic,	nasl. F. Grošelj,	M. E. Supan,
C. Karinger,	Alojzij Lenček,	Franc Terdina,
Mihael Kastner,	Ivan Perdan,	Uradniško kon- sumno društvo,
J. Klauer,	Karol Planinšek,	

Dobi se tudi v naslednjih krajih na Kranjskem:

V Postojni, Polhovem Gradcu, Borovnici, Velikih
Laničah, Kočevju, Krškem, Hribu Fr. Kovač, Idriji, Kranju,
Kostanjevici, Litiji, Mokronogu, Koprivniku, Mirni, na
Vrhnikih, v Trzinu, v Radovljici, Ribnici, Radečah, Za-
gorju, Žužemberku, Kamniku, Dragi, Trebnjem, Črnomlju,
Bledu, Cirknici, Ložu, Kamniku, Vipavi. V Škofji Loki:
M. Zigon in E. Burdych. 202 15-7

Pleskarski in lakirarski obrt

tvrdke

Josip Makovec v Ljubljani

— na Bregu štev. 20 —

se priporoča prečast. duhovščini in slav. občinstvu v mestu in na deželi za vsa v
njegovo stroko vstevajoča se dela, osobito v prostoročno izvršeno imitacijo
vsakovrstnega lesovja. — Vsa naročila izvrši natančno z uporabo najboljšega
materijala ter jamči za dobro delo po možno nizki ceni. 390 52-30

Podpisana ima v zalogi najraznovrstnejše trpežno, krasno
blago za bandera, baldahine, raznobarvne
plašče, kazule, pluviale, dalmatike, ve-
lume, albe, koretelje, prte itd.

sploh vse, kar se rabi v cerkvi pri službi božji. — Prevzema
tudi vezenje, prenovljenje stare obleke in vsa popra-
vila. — Izdeluje ročno in pošteno po najnižji ceni
bandera in vso drugo obleko.

Prečastite gospode prosim, da se blagovolé pri naročilih
ozirati na domačo trdko ter ne uvažujejo tujih trdk, dru-
štev in potujočih agentov.

Zagotavlja hitro in najpoštenejšo postrežbo in najnižjo
ceno, zatrjuje, da bode hvaležna tudi za najmanjše naročilo.

Najodličnejšim spoštovanjem se priporoča 12 52-18

Ana Hofbauer,

imejteljica zaloge cerkvene obleke, orodja in posode
v Ljubljani, Gledališke ulice 4.

F. P. Vidic & Comp.

v Ljubljani

ponudijo po najnižji ceni poljubno množino

stavbinske opeke,

zarezne strešne opeke

(izdelane iz najboljše vrhniške ilovice) in tem pripadajočo

stekleno zarežno opeko

in

strešna okna iz litega železa.

Peči in štedilna ognjišča

(lastni izdelek).

Roman-cement, dovski Portland-cement

pa tudi vse druge za stavbe potrebne predmete.

Najnižje cene!

201 13

Dunajska borza.

Dné 7. maja.

Skupni državni dolg v notah	101	glid.	90	kr.
Skupni državni dolg v srebru	101	75		
Avstrijska zlata renta 4%	122	55		
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	101	40		
Ogerska zlata renta 4%	122	25		
Ogerska krona renta 4%, 200 kron	99	80		
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 glid.	952			
Kreditne delnice, 160 glid.	360	75		
London vista	119	55		
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58	60		
30 mark	11	72		
20 frankov (napoleonidor)	9	52 1/2		
Italijanski bankovci	45	20		
C. kr. cekini	5	65		

Dné 7. maja.

4% državne srečke l. 1854, 250 glid.	155	glid.	50	kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 glid.	156			
Državne srečke l. 1864, 100 glid.	190	50		
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99	35		
Tisine srečke 4%, 100 glid.	133	50		
Dunavske vravnave srečke 5%	127	50		
Dunavsko vravnavo posojilo l. 1878	108	50		
Posojilo goriškega mesta	112	50		
4% kranjsko deželno posojilo	98	75		
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	99	80		
Priporitne obveznice državne železnice				
južne železnice 3%	176	20		
južne železnice 5%	126	10		
dolenjskih železnice 4%	99	50		

Kreditne srečke, 100 glid.	197	glid.	60	kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 glid.	150			
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 glid.	20			
Rudolfove srečke, 10 glid.	26			
Salmove srečke, 40 glid.	70	25		
St. Genois srečke, 40 glid.	73	50		
Waldsteinove srečke, 20 glid.	60			
Ljubljanske srečke	22	25		
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 glid.	154			
Akcije Ferdinandovesev. železn., 1000 gl. st. v.	3500			
Akcije tržaškega Lloydja, 500 glid.	365			
Akcije južne železnice, 200 glid. sr.	77	75		
Dunajskih lokal. železnice delniška družba				
Montanska družba avstr. plan.	89	50		
Trboveljska premogarska družba, 70 glid.	156			
Papirnih rubljev 100	126		87	

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Kavarovanje za zgube pri firebanjih, pri izkrebjanju
najmanjšega dobitka.
Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„M E R C U R“
Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh,
potem o kuranih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostih
papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visokega
obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnih.